

Najważniejsza osoba w wyborach.

Jak wybrać nowego Szefa Krajowego Biura Wyborczego?

Na początku marca 2025 r., w trakcie prezydenckiej kampanii wyborczej, kończy się kadencja Szefowej Krajowego Biura Wyborczego, minister Magdaleny Pietrzak.

Znajdujemy się w krytycznym momencie dla polskich wyborów. Rozwój technologiczny i kontekst geopolityczny wymagają poświęcenia większej uwagi regulacjom i stosowaniu prawa wyborczego, w szczególności w zakresie finansowania kampanii. Istnieje realne ryzyko zewnętrznej ingerencji w przebieg i bezpieczeństwo wyborów, a rosnąca polaryzacja polityczna w Polsce oraz wprowadzone w ostatnich latach nowelizacje Kodeksu wyborczego podważają zaufanie społeczne do administracji wyborczej, w tym do najwyższego organu wyborczego, jakim jest Państwowa Komisja Wyborcza.

Szef KBW jest od strony organizacyjnej i finansowej najistotniejszą osobą w procesie wyborczym. To KBW, a nie PKW dysponuje budżetem na organizację wyborów. Szef KBW kieruje pracami administracji wyborczej, odpowiada za warunki organizacyjne, finansowe i techniczne wyborów czy referendum, z urzędu jest też Sekretarzem Państwowej Komisji Wyborczej.

Koniecznym jest, aby wybór nowego Szefa Krajowego Biura Wyborczego odbył się w sposób maksymalnie transparentny i inkluzywny, a kandydaci zostali wyłonieni i ocenieni na podstawie posiadanego doświadczenia, kompetencji i przymiotów. Wybrana osoba musi posiadać mocną legitymację, opartą na uznaniu jej niezależności i rzetelności przez szerokie grono polityczne oraz społeczne.

Standardem w Polsce powinno być obsadzanie najważniejszych funkcji w państwie w drodze otwartych konkursów i po publicznych wysłuchaniach kandydatów. Do tego – jako organizacje działające na rzecz równości procesu wyborczego i praw obywatelskich – **wzywamy w odniesieniu do wyboru Szefa Krajowego Biura Wyborczego.**

W imieniu organizacji społecznych:

dr Anna Frydrych-Depka

Fundacja Odpowiedzialna Polityka

Centrum Studiów Wyborczych Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu

dr hab. Marcin Aślanowicz, prof. USWPS, Dziekan Wydziału Prawa USWPS w Warszawie

Katarzyna Batko-Tołuć, Fundacja dla Polski

Magdalena Bielska, Komitet Obrony Demokracji

Marzena Błaszczuk, Sieć Obywatelska Watchdog Polska

prof. dr hab. Igor Borkowski, Dziekan Wydziału Prawa i Komunikacji Społecznej USWPS we Wrocławiu

Robert Chomicki, Stowarzyszenie Rozwoju „Inspiracje”

Danuta Czechmanowska, Komitet Obrony Demokracji

Karolina Dreszer, Ogólnopolska Federacja Organizacji Pozarządowych

Anna Duniewicz, Inicjatywa „Nasz Rzecznik”

prof. dr hab. Krzysztof Eckhardt, Kierownik Katedry Prawa Konstytucyjnego i Spraw Międzynarodowych WSPiA Rzeszowskiej Szkoły Wyższej

dr hab. Adam Gendźwiłł, prof. UW, Kierownik Centrum Studiów Wyborczych, Wydział Socjologii UW

adv. Sylwia Gregorczyk-Abram, Inicjatywa Wolne Sądy

dr Sonia Horonziak, Instytut Spraw Publicznych

Krzysztof Izdebski, Fundacja im. Stefana Batorego

Krzysztof Jakubowski, Fundacja Wolności

Katarzyna Jaślar, Akcja Demokracja

Marta Kamińska, Komitet Obrony Demokracji

Jakub Karyś, Komitet Obrony Demokracji

adv. Paulina Kieszkowska, Inicjatywa Wolne Sądy

Aleksandra Kobylińska, Instytut Spraw Publicznych

Bogumił Kolmasiak, Akcja Demokracja

dr hab. Jarosław Kostrubiec, prof. UMCS, Dziekan Wydziału Prawa i Administracji UMCS

dr Agnieszka Kubiak, prof. UAFM, Dziekan Wydziału Prawa, Administracji i Stosunków Międzynarodowych UAFM w Krakowie

dr Jacek Kucharczyk, Instytut Spraw Publicznych

Michał Leśniak, Komitet Obrony Demokracji

Zofia Lutkiewicz, Fundacja Odpowiedzialna Polityka

Aleksandra Łoboda, Fundacja Widzialne

Małgorzata Łosiewicz, Stowarzyszenie Rozwoju “Inspiracje”

dr Anna Materska-Sosnowska, Fundacja im. Stefana Batorego

Maciej Nowicki, Helsińska Fundacja Praw Człowieka

dr hab. Artur Olechno, prof. UwB, Dziekan Wydziału Prawa UwB

Martyna Regent, Sieć Obywatelska Watchdog Polska

Róża Rzeplińska, Stowarzyszenie 61 / MamPrawoWiedziec.pl

adv. Maria Sankowska-Borman, Polskie Towarzystwo Prawa Antydyskryminacyjnego

Paula Sawicka, Otwarta Rzeczpospolita - Stowarzyszenie przeciw Antysemityzmowi i Ksenofobii

prof. dr hab. Maciej Serowaniec, Dziekan Wydziału Prawa i Administracji UMK w Toruniu

prof. dr hab. Krzysztof Skotnicki, Kierownik Centrum Studiów Wyborczych UŁ

dr Marcin Skubiszewski, Obserwatorium Wyborcze

Sylwia Sobiepan, Fundacja im. Stefana Batorego

prof. dr hab. Andrzej Sokala, Dyrektor Centrum Studiów Wyborczych UMK w Toruniu

Piotr Szafraniec, Komitet Obrony Demokracji

Jakub Szymik, Fundacja Obserwatorium Demokracji Cyfrowej

Marek Tatała, Fundacja Wolności Gospodarczej

Ewa Topór-Nawarecka, Komitet Obrony Demokracji

dr hab. Piotr Uziębło, prof. UG, Kierownik Katedry Prawa Konstytucyjnego i Instytucji Politycznych UG

Damian Wutke, Otwarta Rzeczpospolita - Stowarzyszenie przeciw Antysemityzmowi i Ksenofobii

dr hab. Wojciech Zalewski, prof. UG, Dziekan Wydziału Prawa i Administracji UG

dr Anna Ziółkowska, prof. SWPS, Dziekan Wydziału Psychologii i Prawa USWPS w Poznaniu

Jak wybierać nowego Szefa Krajowego Biura Wyborczego?

Rekomendacja organizacji społecznych działających na rzecz procesu wyborczego

Otwarty konkurs na Szefa Krajowego Biura Wyborczego

Konkurs przeprowadzany jest przez komisję konkursową powołaną przez Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji. Elementami konkursu są:

- 1) ocena formalna zgłoszeń,
- 2) wstępna ocena merytoryczna w oparciu o kwestionariusze zgłoszeniowe,
- 3) ocena wybranych kandydatów w oparciu o przedstawione im case study.

Procedura konkursowa oraz wynikające z niej terminy są publicznie dostępne.

Komisja konkursowa:

członkowie:

- przedstawiciel Kancelarii Prezydenta
- przedstawiciel Kancelarii Sejmu
- przedstawiciel Kancelarii Senatu
- przedstawiciel ministerstwa spraw wewnętrznych co najmniej w randze podsekretarza stanu
- przedstawiciel komisji wspólnej rządu i samorządu ze strony samorządowej
- dwoje przedstawicieli organizacji społecznych
- dwoje przedstawicieli świata akademickiego

obserwatorzy:

- dwoje przedstawicieli PKW
- po jednym przedstawicielu każdego z zainteresowanych klubów parlamentarnych i kół poselskich

Lista rankingowa kandydatów

Komisja konkursowa sporządza i przedstawia Ministrowi Spraw Wewnętrznych i Administracji listę rankingową kandydatów wraz z ocenami.

Wybór oparty na jasnych kryteriach i transparentnym konkursie ułatwi ministrowi zadanie oraz pozwoli budować zaufanie do przyszłego Szefa KBW i całej administracji wyborczej.

Wysłuchanie publiczne

W wysłuchaniu publicznym bierze udział pięciu kandydatów wybranych w oparciu o listę rankingową przygotowaną przez komisję konkursową.

Gospodarzem procesu jest Kancelaria Senatu. Wszyscy zainteresowani i zarejestrowani na wysłuchanie obywatele oraz organizacje społeczne mają okazję osobistego poznania każdego z pięciu kandydatów oraz zadawania im pytań. Wysłuchanie jest transmitowane online.

Kandydaci prezentują doświadczenie, kompetencje i przymioty w zakresie organizacji wyborów, przy czym, zależy nam na wyłonieniu osoby mającej mocną legitymację, opartą na uznaniu jej niezależności i rzetelności przez grono polityczne i społeczne.

Wybór trzech kandydatów

Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji, w oparciu o listę rankingową oraz przebieg wysłuchania, wybiera trzech kandydatów.

Opinie Kancelarii

Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji kieruje kandydatury do Szefów Kancelarii Sejmu, Senatu i Prezydenta, którzy opiniują każdego z trzech kandydatów. Wszystkie opinie powinny być publicznie dostępne.

Wskazanie trzech kandydatów Państwowej Komisji Wyborczej

Minister, po zapoznaniu się z opiniami kancelarii, wskazuje Państwowej Komisji Wyborczej trzech kandydatów.

Wybór Szefa KBW

Państwowa Komisja Wyborcza wybiera Szefa Krajowego Biura Wyborczego spośród kandydatów wskazanych przez Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji.

Symulacja kalendarium wyboru nowego szefa KBW

13 stycznia 2025	ogłoszenie otwartego konkursu
po 15 stycznia 2025	zarządzenie wyborów prezydenckich na maj 2025
20 stycznia 2025	posiedzenie konstytuujące komisji konkursowej - ustalenie kryteriów wyboru
do 29 stycznia 2025	termin na przesyłanie zgłoszeń kandydatów/ek
31 stycznia 2025	posiedzenie komisji konkursowej - ocena merytoryczna kandydatów
3 lutego 2025	wysyłka case studies do wybranych kandydatów
7 lutego 2025	posiedzenie komisji konkursowej - ocena case studies i przygotowanie listy rankingowej
7 lutego 2025	ogłoszenie nazwisk pięciu kandydatów/ek w oparciu o listę rankingową
12 lub 13 lutego	wysłuchanie publiczne pięciu kandydatów/ek w Kancelarii Senatu
do 14 lutego 2025	przekazanie nazwisk trzech kandydatów/ek wybranych przez Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji (na podstawie rekomendacji komisji konkursowej i przebiegu wysłuchania) Kancelariom Sejmu, Senatu i Prezydenta RP
do 19 lutego 2025	Kancelarie Sejmu, Senatu i Prezydenta RP opiniują każdego z trzech kandydatów/tek
21 lutego 2025	Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji wskazuje Państwowej Komisji Wyborczej trzech kandydatów/tki
do 28 lutego 2025	PKW wybiera Szefa KBW*
4 marca 2025	początek kadencji nowego Szefa KBW
do 17 marca 2025	zgłaszanie do PKW utworzenia komitetów wyborczych
do 28 marca 2025	zgłaszanie do PKW kandydatów w wyborach na urząd Prezydenta RP
maj 2025	wybory prezydenckie

*Gdyby PKW zgłosiła umotywowane zastrzeżenia do przedstawionej trójki kandydatów, to na wyłonienie, zaopiniowanie i wybór spośród dwóch nowych kandydatów zostaje około tydzień. To bardzo mało czasu, jednak przygotowana wcześniej lista rankingowa, wysłuchanie najlepszych pięciu kandydatów oraz udział przedstawicieli kancelarii, których Szefowie opiniują kandydaty, w pracach komisji konkursowej mogą okazać się pomocne w szybkim działaniu.

Kim jest i jak jest wybierany szef Krajowego Biura Wyborczego?

Obecne prawo i praktyka

Za co odpowiada szef Krajowego Biura Wyborczego?

- zarządza KBW, które zapewnia organizacyjne, administracyjne, finansowe i techniczne warunki przeprowadzania wyborów i referendum
- zapewnia obsługę organów i urzędników wyborczych
- z urzędu jest Sekretarzem Państwowej Komisji Wyborczej
- jest organem wykonawczym PKW.

*art. 157 par. 6, art. 187, art. 188 par. 1 i 2, art. 190 par. 1

Jakie ma uprawnienia?

- uczestniczy w posiedzeniach PKW z głosem doradczym,
- wnioskuje do PKW o nadanie KBW statutu ⇒ *ma więc duży wpływ na jego treść*
- określa organizację wewnętrzną jednostek organizacyjnych KBW oraz ich właściwość rzeczową, zachowując zgodność z nadanym przez PKW statutem
- powołuje i może odwołać urzędników wyborczych
- dysponuje budżetem na potrzeby wyborów, wyodrębnionymi w budżecie państwa w części dotyczącej KBW i rezerwy celowej przeznaczonej na wydatki związane z organizacją i przeprowadzaniem wyborów oraz referendum ⇒ *dla PKW nie ma wyodrębnionej w budżecie osobno części*
- przekazuje (sam lub za pośrednictwem dyrektorów Delegatur KBW) dotacje dla samorządów na wykonywanie zadań związanych z organizacją i przeprowadzeniem wyborów
- przedstawia PKW projekty uchwał, obwieszczeń i komunikatów urzędowych, a także wniosków i wyjaśnień oraz innych materiałów.

*art. 157 par. 6, art. 187, art. 188 par. 1, 4, 6, art. 191, art. 191a par. 1

Kto może zostać szefem KBW?

Szef KBW:

- nie może należeć do partii politycznych
- nie może prowadzić działalności politycznej
- nie może być osobą skazaną prawomocnym wyrokiem za przestępstwo umyślne ścigane z oskarżenia publicznego lub umyślne przestępstwo skarbowe
- nie może prowadzić działalności gospodarczej czy innej nie dającej się pogodzić z pełnioną funkcją
- powinien być obywatelem polskim
⇒ *brak ustawowych wymagań dotyczących wykształcenia, doświadczenia w zakresie wyborów czy zarządzania ludźmi*

*art. 188 par. 5 Kw

Uprawnienia szefa KBW:

- prawo do mieszkania służbowego, o ile osoba pełniąca funkcję Szefa KBW i jej małżonek nie

dysponują innym lokalem w miejscowości, w której objęła ona stanowisko

- po zakończeniu kadencji przez 3 miesiące może pobierać wynagrodzenie
- otrzymuje wynagrodzenie wyliczone zgodnie z zasadami wynagradzania osób zajmujących kierownicze stanowiska państwowe (w 2024 roku wynagrodzenie Szefa KBW, sumując wynagrodzenie bazowe i dodatek funkcyjny, wynosiło 16 tys. zł brutto).

*art. 190 par. 3 i przepisy innych ustaw)

Procedura powołania - chronologicznie

- Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji wskazuje trzech kandydatów
- kandydatów wskazanych przez Ministra opiniują szefowie trzech kancelarii: Sejmu, Senatu i Prezydenta ⇒ *opinia nie ma dla ministra charakteru wiążącego*
- Państwowa Komisja Wyborcza wybiera spośród przedstawionych trzech kandydatów i powołuje Szefa KBW
- jeśli ma uzasadnione zastrzeżenia do kandydatów, przedstawia je Ministrowi
- Minister wskazuje dwóch nowych kandydatów
- szefowie kancelarii Sejmu, Senatu i Prezydenta opiniują nowych kandydatów,
- PKW wybiera i powołuje ⇒ *nie jest przewidziana możliwość zgłoszenia uzasadnionych zastrzeżeń w stosunku do nowych kandydatów*
PKW może odwołać Szefa KBW przed upływem kadencji, musi się to odbyć w uzgodnieniu z ministrem właściwym do spraw wewnętrznych.

*(art. 190 par. 2-2c)

Praktyka przed 2018 r.

Przed nowelizacją Kodeksu Wyborczego w 2018 r. wybór i powołanie Szefa KBW było wyłączną kompetencją PKW. Na początku 2018 r. po raz pierwszy przeprowadzono procedurę z udziałem ministra ds. wewnętrznych.

*art. 190 par. 2-2c

KWESTIONARIUSZ APLIKACYJNY

kandydata na Szefa Krajowego Biura Wyborczego

Rekomendacja organizacji społecznych działających na rzecz procesu wyborczego

Nazwisko	
Imię (imiona)	
Data i miejsce urodzenia	
Adres zamieszkania	
Adres do korespondencji	
Telefon kontaktowy	
Adres e-mail	
Wykształcenie wyższe	
Wykształcenie uzupełniające (stopnie naukowe, kursy, studia podyplomowe, szkolenia)	
Doświadczenie związane z procesem wyborczym	
Doświadczenie na stanowiskach kierowniczych	
Znajomość języków obcych (wraz z poziomem na podstawie klasyfikacji CEFR)	
Działalność publiczna i społeczna	
Członkostwo w partiach politycznych i uczestnictwo w wyborach jako kandydat lub pełnomocnik komitetu wyborczego	
List motywacyjny	
<p>Załączniki do kwestionariusza:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Curriculum Vitae 2. oświadczenie o braku przynależności do partii politycznej; 3. oświadczenie o nieprowadzeniu działalności politycznej; 4. oświadczenie o nieskazaniu prawomocnym wyrokiem za przestępstwo umyślne ścigane z oskarżenia publicznego lub umyślne przestępstwo skarbowe; 5. oświadczenie o posiadaniu obywatelstwa polskiego; 6. oświadczenie o wyrażeniu zgody na przetwarzanie danych osobowych do celów naboru i ewentualnego powołania na Szefa KBW, zgodnie z ustawą z dnia 10 maja 2018 roku o ochronie danych osobowych (Dz. U. z 2019, poz. 1781) oraz zgodnie z Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (RODO) 	

.....
miejsowość, data

.....
czytelny podpis osoby aplikującej